

Követelmények formalizálása: Temporális logikák

dr. Majzik István

BME Méréstechnika és Információs Rendszerek Tanszék

Miért jó a követelményeket
formalizálni?

Mintapélda: Kölcsönös kizárás

- 2 résztvevőre, 3 megosztott változóval (H. Hyman, 1966)
  - **blocked0**: Első résztvevő (P0) be akar lépni
  - **blocked1**: Második résztvevő (P1) be akar lépni
  - **turn**: Ki következik belépni (0 esetén P0, 1 esetén P1)

```
while (true) {
    blocked0 = true;
    while (turn!=0) {
        while (blocked1==true) {
            skip;
        }
        turn=0;
    }
    // Critical section
    blocked0 = false;
    // Do other things
}
```

P0

```
while (true) {
    blocked1 = true;
    while (turn!=1) {
        while (blocked0==true) {
            skip;
        }
        turn=1;
    }
    // Critical section
    blocked1 = false;
    // Do other things
}
```

P1

Helyes-e ez az algoritmus?

A modell UPPAAL-ban

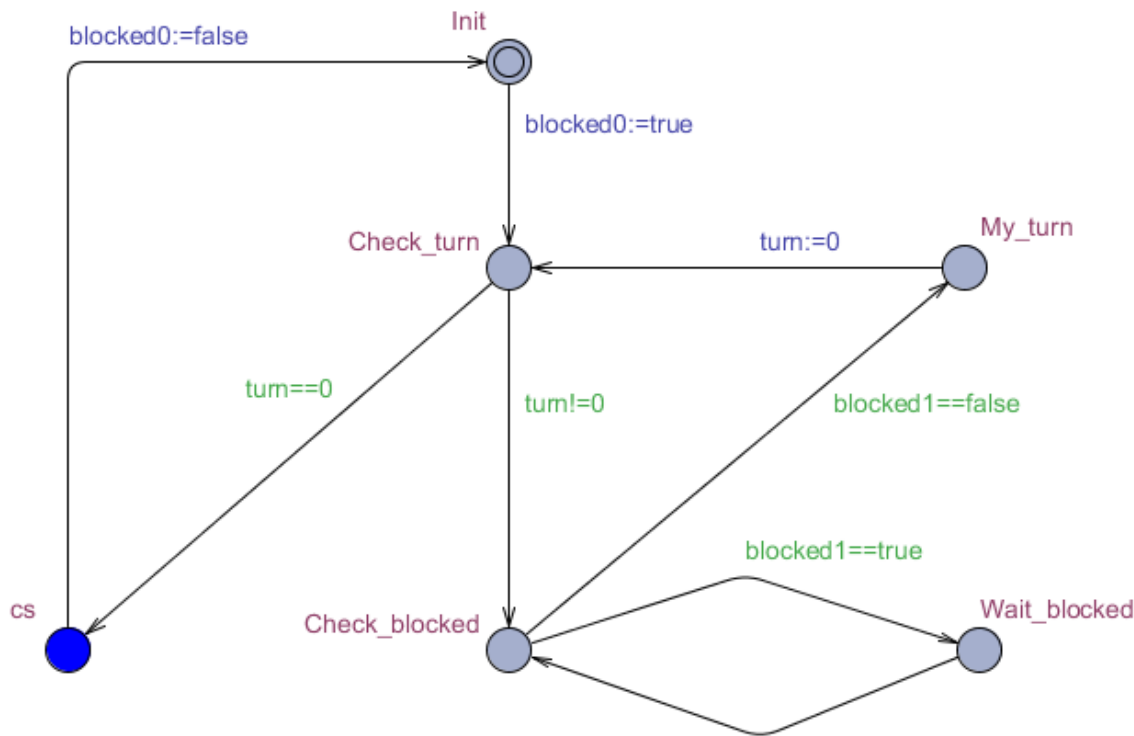
Deklarációk:

```
bool blocked0;  
bool blocked1;  
int[0,1] turn=0;  
system P0, P1;
```

Kihasztnált modellezési lehetőségek:

- Közös változók rendszerszintű deklarációja
- Korlátozott értékészletű változók

A P0 automata:

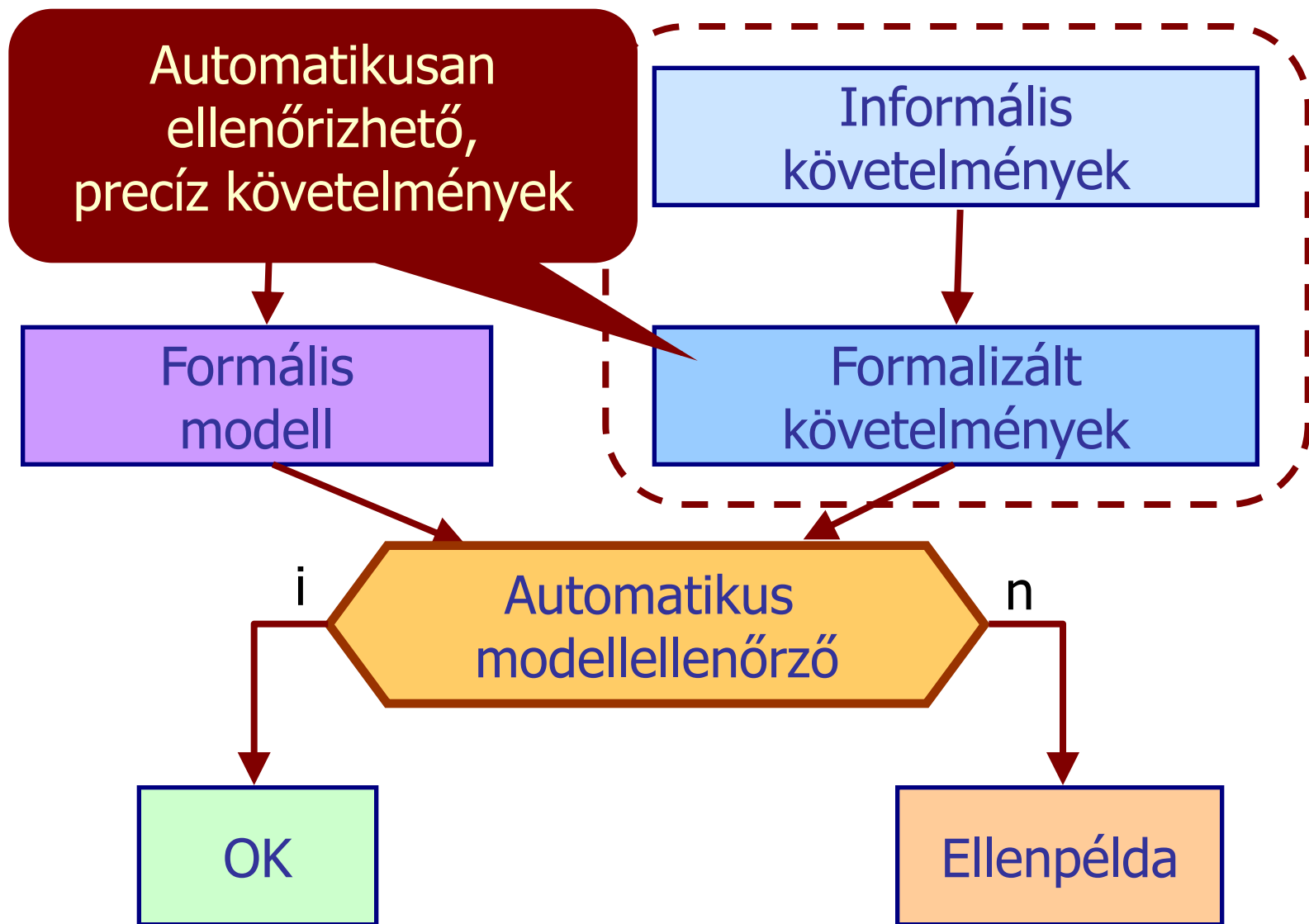
```
while (true) {                                P0  
  blocked0 = true;  
  while (turn!=0) {  
    while (blocked1==true) {  
      skip;  
    }  
    turn=0;  
  }  
  // Critical section  
  blocked0 = false;  
  // Do other things  
}
```

Ellenőrizendő követelmények

- Kölcsönös kizárás:
  - Egyszerre csak az egyik résztvevő lehet a kritikus szakaszban
- Lehetséges az elvárt viselkedés:
  - P0 egyáltalán **beléphet** a kritikus szakaszba
  - P1 egyáltalán **beléphet** a kritikus szakaszba
- Nincs kiéheztetés:
  - P0 **mindenképpen** be fog lépni a kritikus szakaszba
  - P1 **mindenképpen** be fog lépni a kritikus szakaszba
- Holtpontmentesség:
  - Nem alakul ki kölcsönös várakozás (leállás)

Hogyan formalizálhatjuk ezeket?

Mit szeretnénk elérni?

Követelmények rögzítése és formalizálása

Mit tudunk a jellegzetes követelményekről (kritikus rendszerekben)?

Mit érdemes formalizálni?

Szöveges követelmények kezelése

- Tipikus követelmény megadás: Szöveges forma

Ha az alarm be van kapcsolva és alert történik, a safety kimenet legyen igaz, amíg az alarm be van kapcsolva.

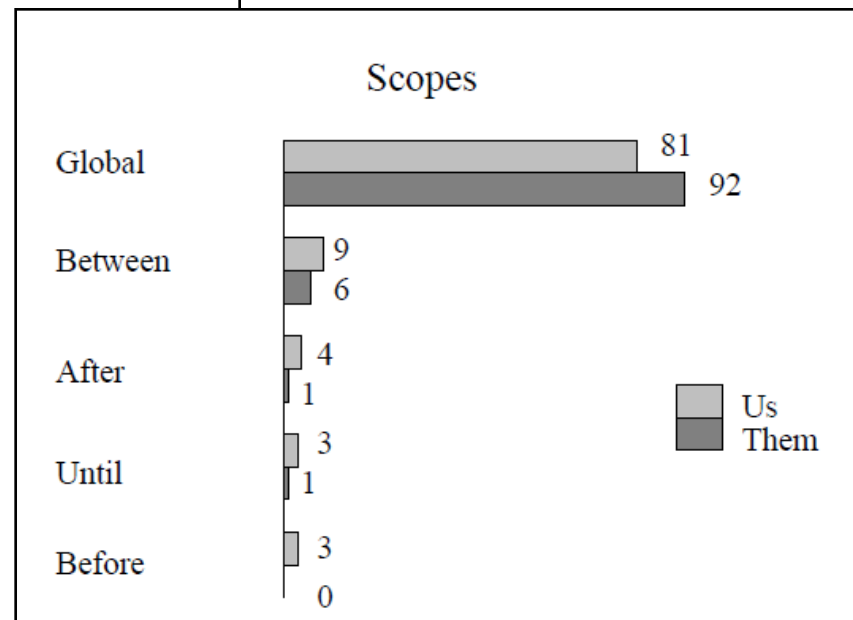
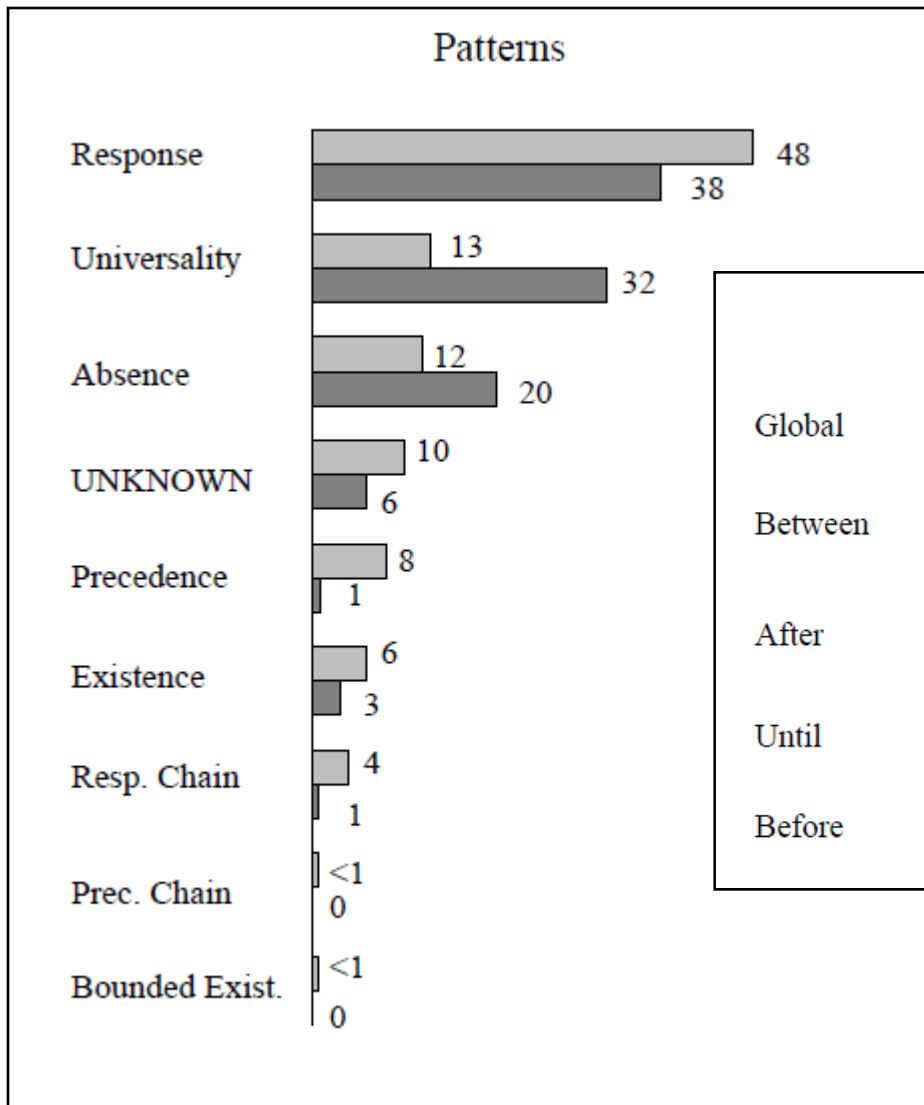
If the switch is **turned to** AUTO, and the light intensity is LOW **then** the headlights should stay or turn **immediately ON**, **afterwards** the headlights should **continue** to stay ON in AUTO **as long as** the light intensity is not HIGH.

- Egyértelmű a szöveges leírás?
- Nehezen áttekinthető a struktúra (feltétel, következmény, kimenet, időzítési viszonyok, ...)

Egy felmérés eredménye

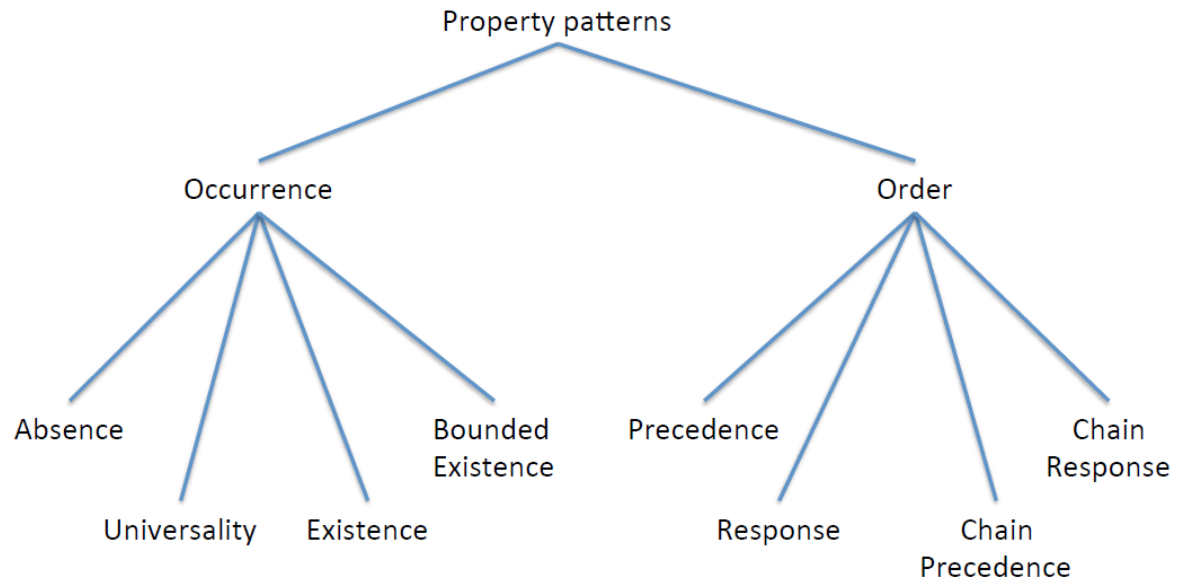
A követelmények jelentős hányada meghatározott mintákra illeszkedik

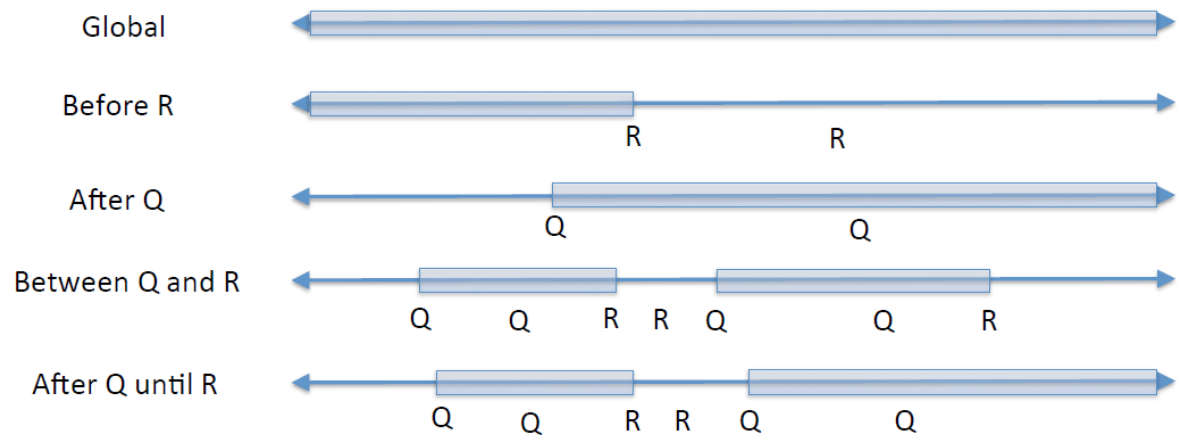
- Minták százalékos megoszlása
- 2 fejlesztői csoport által felvett követelmények

Követelmény minták csoportosítása

Minták:
Sorrendi
előírások

Hatókörök:
További
eseményekhez
képest

A minták jelentése (magyarázat)

Occurrence: Előfordulás

- **Absence:** A hivatkozott állapot/esemény nem fordul elő.
- **Universality:** A hivatkozott állapot/esemény folyamatosan előfordul.
- **Existence:** A hivatkozott állapot/esemény egyszer biztosan előfordul.
- **Bounded existence:** A hivatkozott állapot/esemény biztosan előfordul „k” alkalommal (létezik „legalább k” és „legfeljebb k” változat is.)

Order: Sorrendezés

- **Precedence:** Az egyik állapot/esemény mindenképpen meg kell, hogy előzze a másik állapotot/eseményt.
- **Response:** Az egyik állapotot/eseményt mindenképpen kell, hogy kövesse egy másik meghatározott állapot/esemény.
- **Chain precedence:** A Precedence minta általánosítása állapot / esemény sorozatokra.
- **Chain response:** A Response minta általánosítása állapot / esemény sorozatokra.

Példák a minták megjelenésére

- Response minta Global hatókörben:

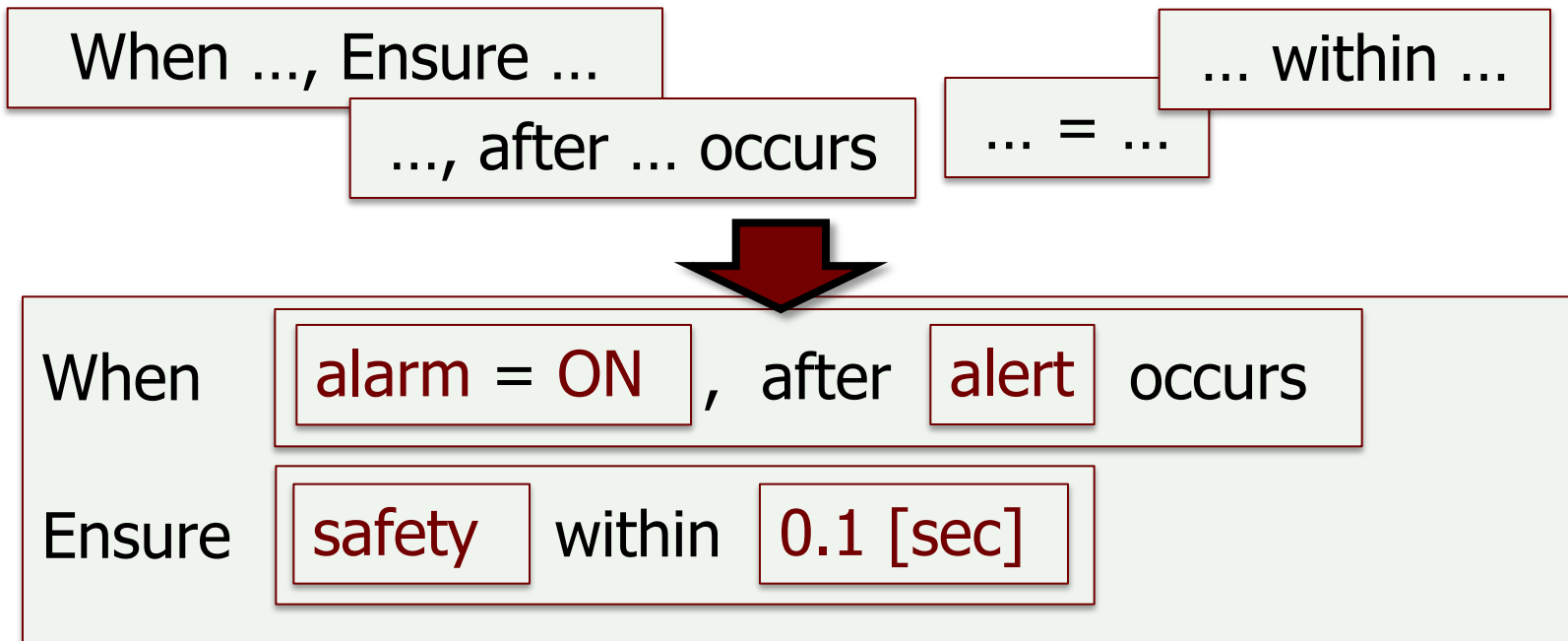
A végrehajtás során bármikor, ha **Request** kérés következik be, akkor vagy egy **Reply** vagy egy **Reject** válasznak kell következnie.

- Precedence minta After hatókörben:

A **NormalMode** állapot bekövetkezése után a **ResourceGranted** állapot csak akkor következhet be, ha ezt megelőzi **ResourceRequest** állapot.

Egy jellegzetes megoldás

- Szöveges követelményminták használata*
  - Kitölthető, paraméterezhető minták komponálása
  - Struktúrát áttekinthetőbbé teszi
  - A mintákhoz **formális szemantika** rendelhető

Példa: A követelményminták szemantikája

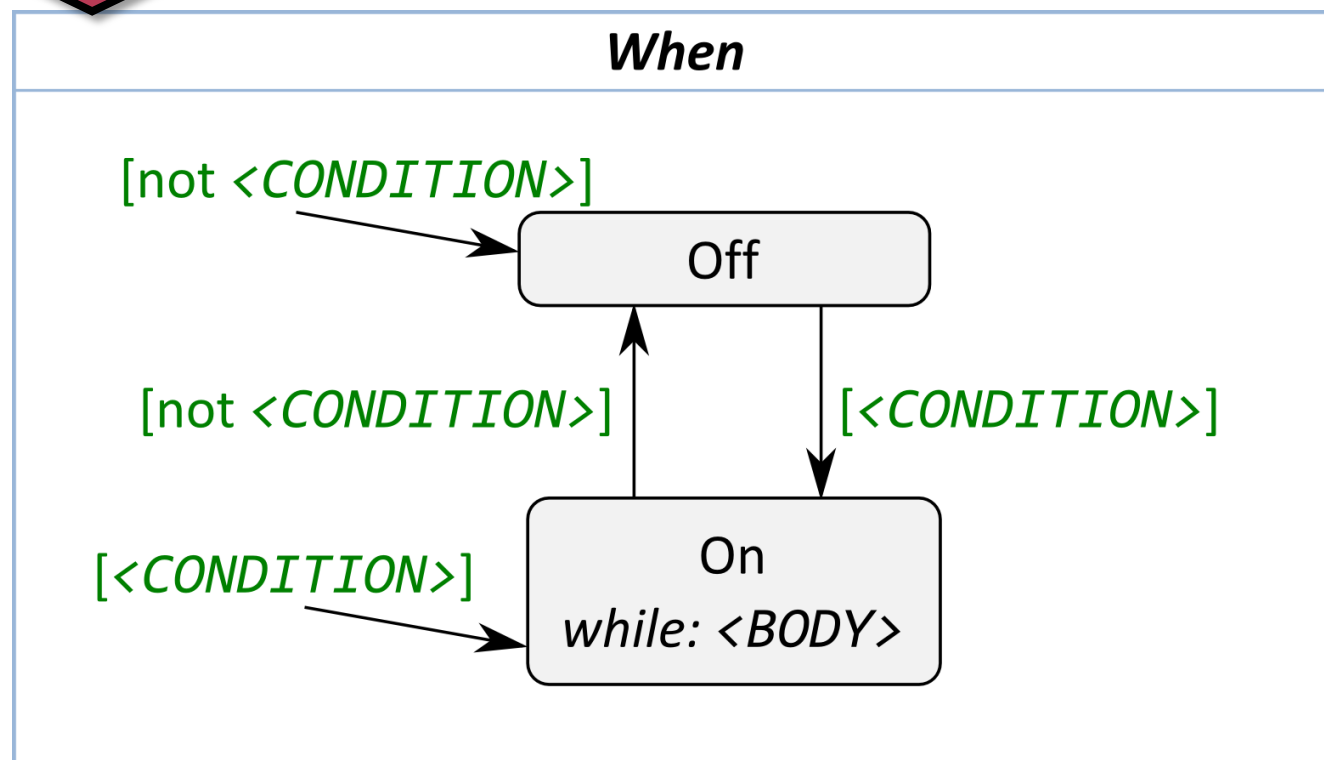
When *<CONDITION>*, Ensure *<BODY>*

=

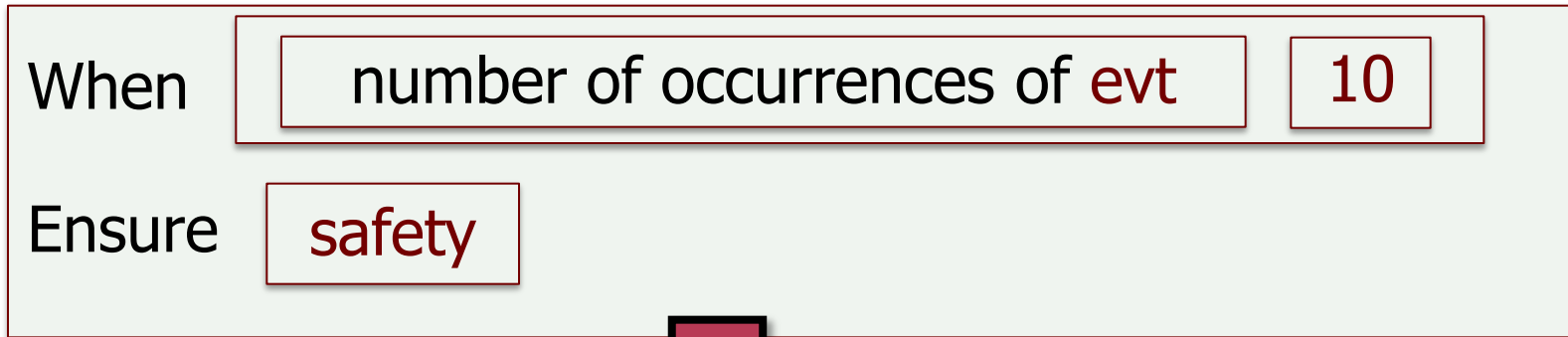
When *<CONDITION>* becomes true until it becomes false, do *<BODY>*

A blokkok szemantikáját itt egy-egy állapotgép írja le

Példa: Kompozit minták szemantikája

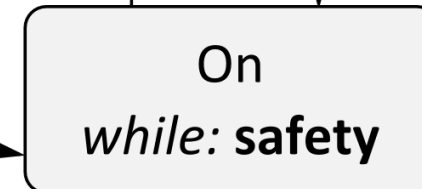


```
count := (0 -> last count) +  
        (if evt then 1 else 0);
```

[not count > 10]

[not count > 10]

[count > 10]

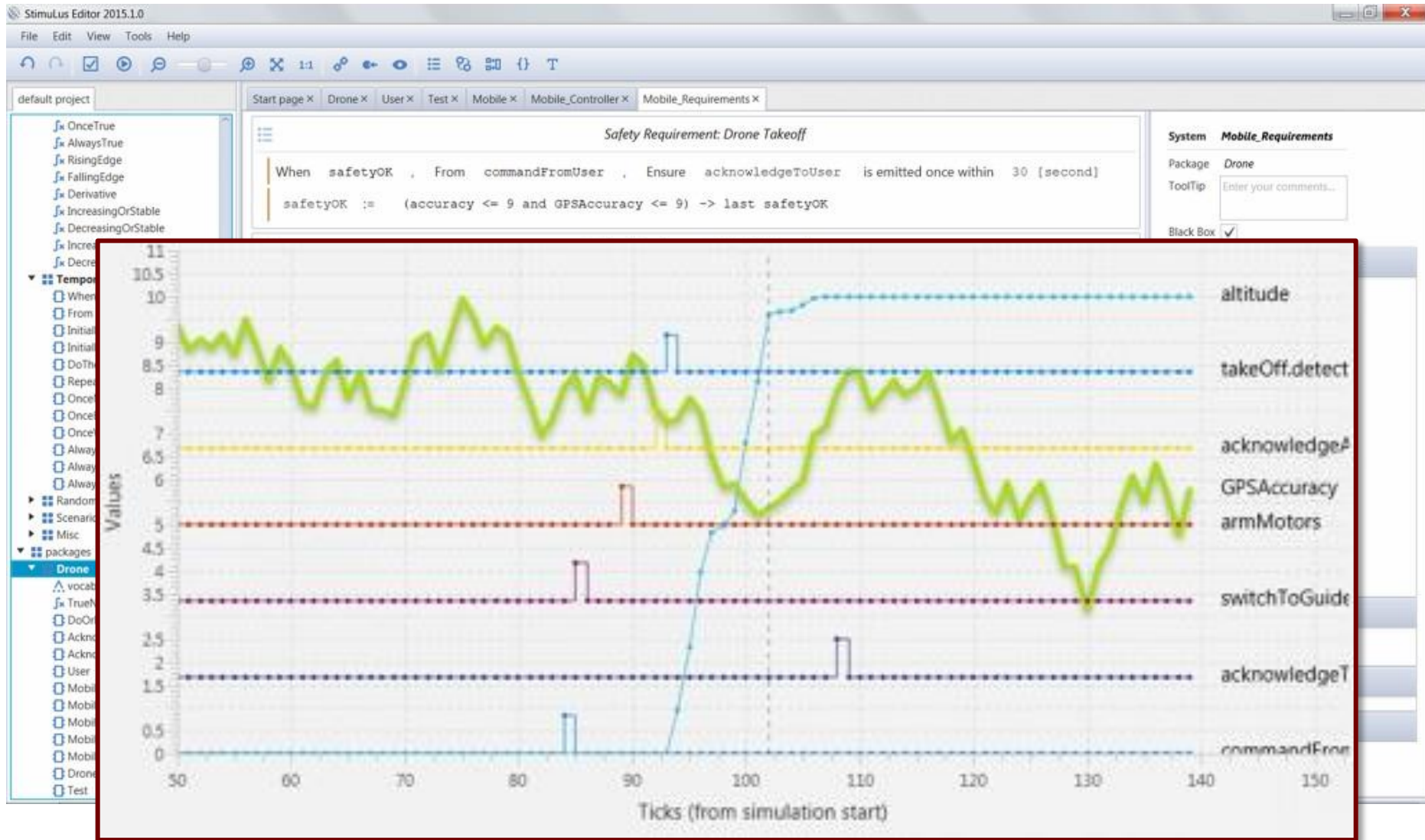

A formalizált követelmények felhasználása

- **Követelmények validálása**
  - A követelményeket kielégítő lefutások generálhatók
    - Tényleg azt rögzítettük, amire gondoltunk?
  - Minta lefutások kiértékelhetők a követelmények szerint
    - Teljes a követelmények halmaza?
  - Ellentmondások felderíthetők
- **Formális verifikáció**
  - Tervek (modellek) ellenőrzése
- **Teszt kiértékelő (test oracle) generálása**
  - Implementáció ellenőrzése (teszt környezetben)
- **Követelmények dokumentációja**
  - Olvasható, de formális háttérrel rendelkező, validált

Példa: Argosim Stimulus eszköz

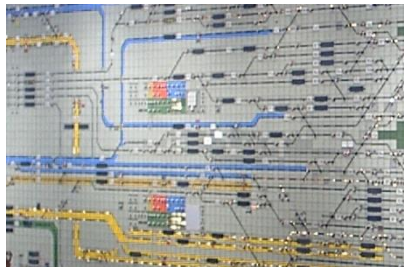
Tanulságok

- Követelmények többsége **jellegzetes mintákra** illeszkedik
  - Ha ... akkor ..., Amíg ... addig ..., Ha ..., azután ...
  - Előfordulás, sorrendezés eseményekre (állapotokra)
- Az összetett követelmények egyszerűbb mintákból komponálhatók
  - Paraméterezés: Egy-egy esemény, állapot jellemzői
  - Egymásba ágyazás
- **A minták formalizálása sokat segít**
  - Követelmények vizsgálata: Validáció, teljesség, konzisztencia
  - Tervek (modellek) ellenőrzése: Lefutások kimerítő vizsgálata
  - Teszt kiértékelés, futásidőbeli monitorozás komponensei generálhatók

Temporális követelmények

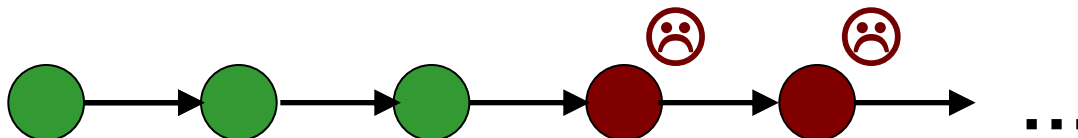
Milyen jellegű követelményeket formalizálunk?

- Verifikáció: Modell $\leftrightarrow$ Sokféle követelmény
  - Funkcionális: Logikailag helyes a működés   <- Most ez a célunk
  - Extra-funkcionális: Teljesítmény, megbízhatóság, ...   <- Később
- Célkitűzés: **Állapotok elérhetőségének ellenőrzése**
  - Rendszer(modell): **Állapotok lokális tulajdonságait ismerjük**
    - Állapot neve, állapotváltozók értéke, működési mód, ...
  - Követelmények: **Állapotok bekövetkezési sorrendjét vizsgáljuk**
    - Elkerüljük-e a kedvezőtlen állapotokat?   -> Biztonsági követelmények
    - Eljuthatunk-e kedvező állapotba?   -> Élő jellegű követelményekEzek az állapottér teljes felderítésével ellenőrizhetők!
- Fontos állapot alapú, eseményvezérelt rendszerekben

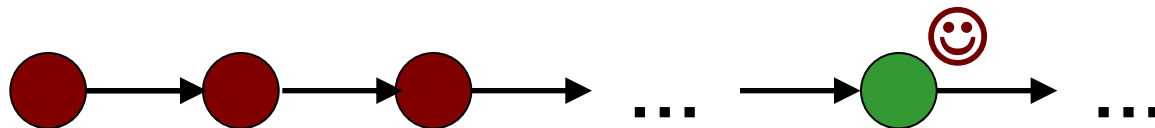
„Biztonsági” jellegű követelmények

- **Veszélyes helyzetek elkerülését írják elő:**
  - „Minden állapotban kisebb a nyomás a kritikusnál.”
  - „A prégép csak lecsukott ajtó mellett üzemelhet.”
- **Informatikai példák:**
  - Holtpontmentesség: „Nincs holtpont”
  - Kölcsönös kizárás: „Nincs több processz a kritikus szakaszban”
  - Adatbiztonság: „Nincs jogosulatlan hozzáférés”
- **Univerzális tulajdonság az elérhető állapotokon:**
  - „Minden elérhető állapotban igaz, hogy ...”
  - Invariánst fogalmazznak meg
- **Ha egy állapotsorozat nem teljesíti:
nem is egészíthető ki úgy, hogy teljesítse**

„Élő” jellegű követelmények

- **Kívánatos helyzetek** elérését írják elő
  - „Az indítás után a présgép kiadja az elkészült terméket.”
  - „A zavarás után a folyamat visszakerül stabil állapotba.”
- **Informatikai példák:**
  - „A kérés kiszolgálása megtörténik”
  - „Elküldött üzenet megérkezik”
  - „A processz kimenetén megjelenik a várt érték”
- **Egzisztenciális tulajdonság az elérhető állapotokon**
  - „Létezik (elérhető) olyan állapot, hogy ...”
  - Bekövetkezést írnak elő
- Ha egy állapotsorozat nem teljesíti:
elvileg kiegészíthető úgy, hogy teljesítse

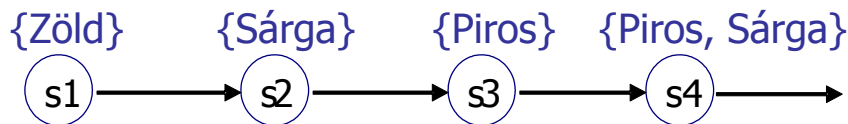
Milyen leíró nyelvre van szükségünk?

- **Elérhetőség: Állapotok bekövetkezésére, állapotok sorrendjére vonatkozik**
  - **Bekövetkezési sorrend: Megfeleltethető a logikai időnek**
    - Jelen időpillanat: Aktuális állapot
    - Következő időpillanat(ok): Rákövetkező állapot(ok)
  - **Temporális (logikai időbeli, sorrendi) operátorok használhatók a követelmények kifejezésére**
- **Temporális logikák:**
  - **Formális rendszer arra, hogy kijelentések igazságának logikai időbeli változását vizsgálhassuk**
  - **Temporális operátorok: „mindig”, „valamikor”, „mielőtt”, „addig, amíg”, „azelőtt, hogy”, ...**
(megfelelnek a jellegzetes követelmény-mintáknak)

Temporális logikák osztályozása

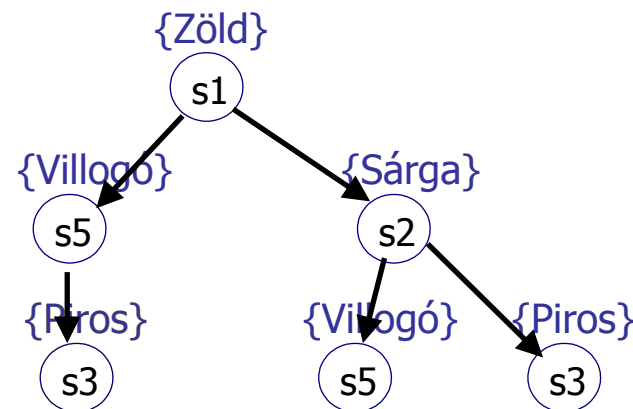
- **Lineáris:**

- A modell **egy-egy** végrehajtását (lefutását) tekintjük
- Minden állapotnak egy rákövetkezője van
- Logikai idő egy **idővonal** mentén (**állapotsorozat**)

- **Elágazó:**

- A modell **minden** lehetséges végrehajtását tekintjük
- Az állapotoknak több rákövetkezője lehet
- Logikai idő **elágazó** idővonalak mentén jelenik meg (**számítási fa**)

Temporális logikák értelmezése

Hol értelmezhetjük a temporális logikákat?

- Célkritérium: Állapottér vizsgálata

Legegyszerűbb matematikai modell: Kripke-struktúra

- Állapotok lokális tulajdonságait címkézéssel vezettük be

$KS = (S, R, L)$ és AP , ahol

$AP = \{P, Q, R, \dots\}$ atomi kijelentések halmaza (domén-specifikus)

$S = \{s_1, s_2, s_3, \dots, s_n\}$ állapotok halmaza

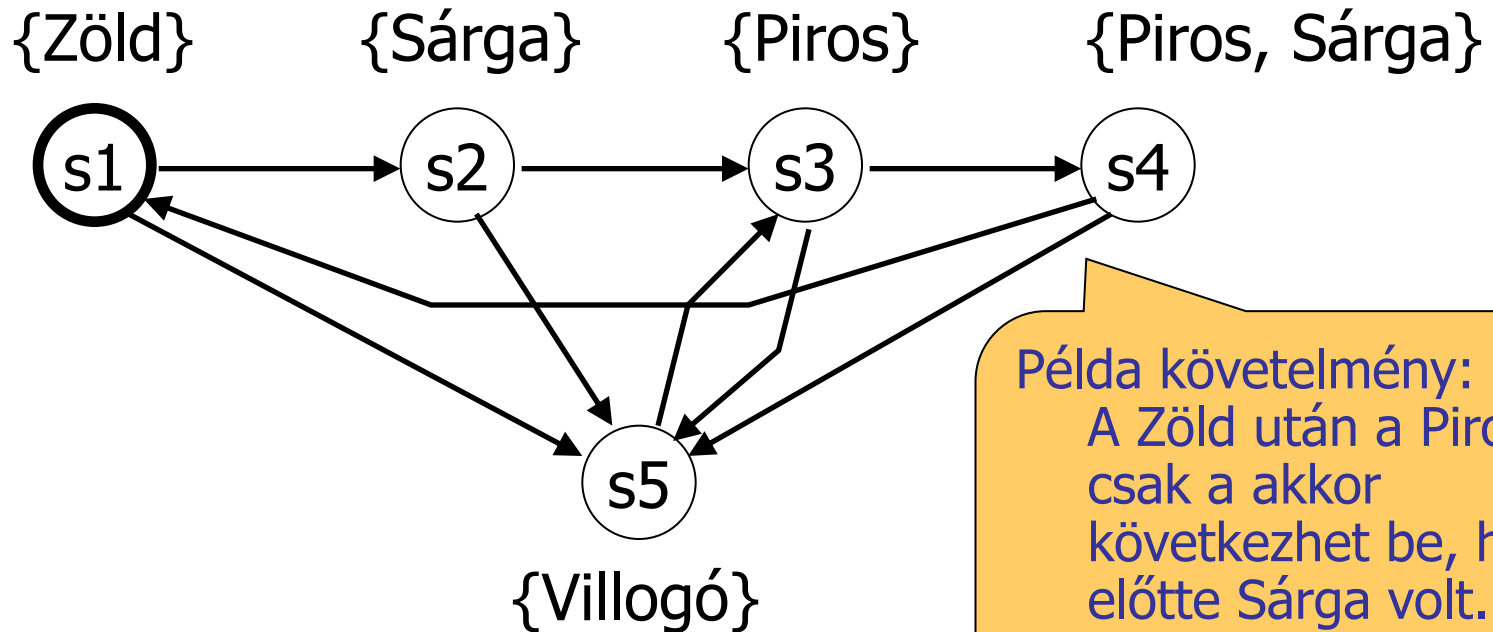
$R \subseteq S \times S$: állapotátmeneti reláció

$L: S \rightarrow 2^{AP}$ állapotok címkézése atomi kijelentésekkel

Kripke-struktúra példa

Közlekedési lámpa vezérlője

- $AP = \{\text{Zöld}, \text{Sárga}, \text{Piros}, \text{Villogó}\}$
- $S = \{s1, s2, s3, s4, s5\}$

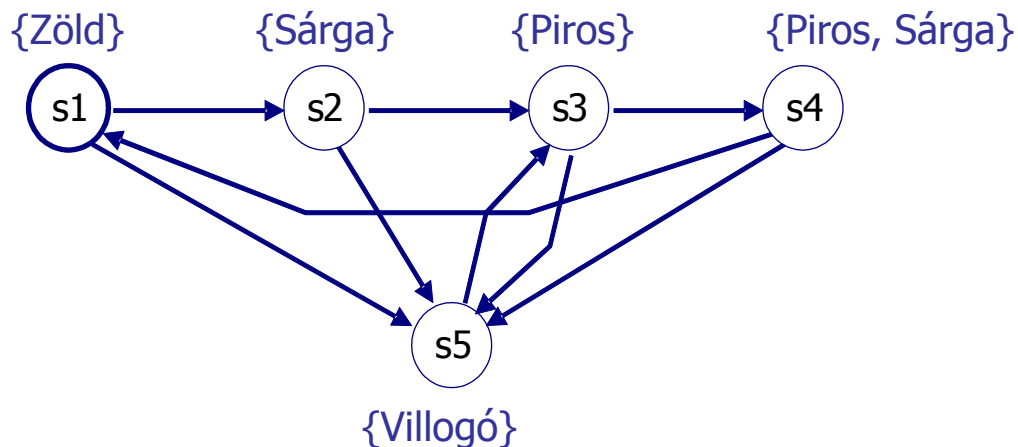
Példa követelmény:
A Zöld után a Piros
csak a akkor
következhet be, ha
előtte Sárga volt.
Teljesül-e?

Lineáris idejű temporális logika: PLTL

Lineáris idejű temporális logikák

- A Kripke-struktúra egy-egy útvonalán értelmezhetők
  - Egy-egy „lefutás” (pl. egy konkrét bemenet hatására)

A modell (KS):

Egy útvonal (állapotsorozat):

PLTL: Egy lineáris idejű temporális logika

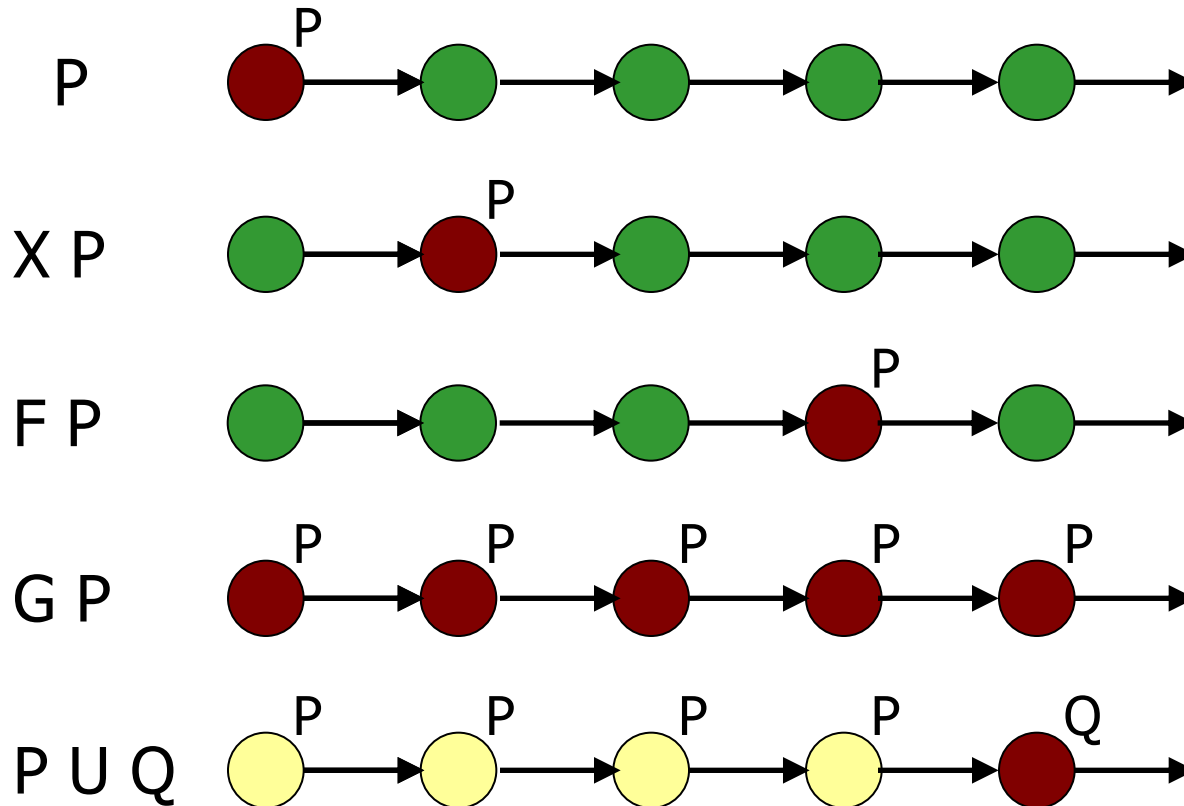
PLTL (Propositional Linear Time Temporal Logic)

$p, q, r, \dots$ PLTL kifejezések konstruálása:

- Atomi kijelentések (AP elemei): $P, Q, \dots$
- Boole logikai operátorok: $\wedge, \vee, \neg, \Rightarrow$
 $\wedge$: És, $\vee$: Vagy, $\neg$: Negálás, $\Rightarrow$: Implikáció
- Temporális operátorok: X, F, G, U informálisan:
  - $X p$: „next p ”, a következő állapotban igaz lesz p
  - $F p$: „Future p ”, egy elérhető állapotban igaz lesz p
  - $G p$: „Globally p ”, minden elérhető állapotban igaz lesz p
  - $p U q$: „ p Until q ”, egy elérhető állapotban igaz lesz q , és addig minden állapotban igaz p

PLTL temporális operátorok

Kripke-struktúra egy útvonalán (idővonalán):

PLTL példák I.

- $p \Rightarrow Fq$

Ha a kiindulási állapotra p igaz, akkor valamikor (egy későbbi állapotra) q is igaz lesz.

- Példa: $\text{Start} \Rightarrow F \text{End}$

- $G(p \Rightarrow Fq)$

Minden állapotra fennáll, hogy ha p igaz, akkor valamikor q is igaz lesz.

- Példa: $G(\text{Request} \Rightarrow F \text{Reply})$
bármikor kiadott kérésre válasz érkezik

- $p U (q \vee r)$

A kezdőállapotból p fennáll, amíg q vagy r igaz nem lesz.

- Példa: $\text{Requested} U (\text{Accept} \vee \text{Refuse})$
folyamatos kérést válasz vagy elutasítás követ

- $(p \wedge G(p \Rightarrow Xp)) \Rightarrow Gp$

A matematikai indukció leírása (mindig teljesül)

PLTL példák II.

- GF p

Minden állapotra igaz, hogy abból tekintve a további futást valamikor p igaz lesz.

- Nem találunk olyan állapotot, ami után p tulajdonságú állapot ne lenne elérhető.
- Példa: GF Start
minden állapotból kezdőállapotba vihető a rendszer

- FG p

Valamikor olyan állapotba kerül a rendszer, hogy azontúl p folyamatosan igaz lesz.

- Példa: FG Normal
a kezdeti tranziens után a Normal tulajdonságú üzemi állapotokba kerül a rendszer

Követelmények formalizálása: Példa

Adott egy klímaberendezés, aminek a következő üzemmódokat kell biztosítania:

AP={Kikapcsolva, Bekapcsolva, Elromlott, GyengénHűt, ErősenHűt, Fűt, Szellőztet}

- Egy-egy állapothoz több címke tartozhat!
  - Pl. {Bekapcsolva, Szellőztet}
- A követelmény formalizálás fázisában a teljes viselkedést még nem feltétlenül ismerjük
  - Csak címkével ellátott állapotokat tételezünk fel

Példa (folytatás)

AP={Kikapcsolva, Bekapcsolva, Elromlott, GyengénHűt, ErősenHűt, Fűt, Szellőztet}

- A klíma bekapcsolható (be is fogják kapcsolni):
F (Bekapcsolva)
- A klíma előbb-utóbb mindig elromlik:
G F (Elromlott)
- Ha a klíma elromlik, mindig megjavítják:
G (Elromlott $\Rightarrow$ F ($\neg$ Elromlott))
- Ha a klíma elromlott, nem fűthet:
G ($\neg$ (Elromlott $\wedge$ Fűt))

Példa (folytatás)

AP={Kikapcsolva, Bekapcsolva, Elromlott, GyengénHűt, ErősenHűt, Fűt, Szellőztet}

- A klíma csak úgy romolhat el, ha előtte be volt kapcsolva:

$$G (X \text{ Elromlott} \Rightarrow \text{Bekapcsolva})$$

- A fűtési fázis befejezésekor szellőztetni kell:

$$G ((\text{Fűt} \wedge X(\neg\text{Fűt})) \Rightarrow X(\text{Szellőztet}))$$

de el is romolhat:

$$G ((\text{Fűt} \wedge X(\neg\text{Fűt})) \Rightarrow X(\text{Szellőztet} \vee \text{Elromlott}))$$

- Szellőztetés után mindaddig nem hűthet erősen, míg egy gyenge hűtéssel nem próbálkozott:

$$G ((\text{Szellőztet} \wedge X(\neg\text{Szellőztet})) \Rightarrow X(\neg\text{ErősenHűt} \cup \text{GyengénHűt}))$$

PLTL nyelv formális kezelése

- Az eddigiek csak informális bevezetést adtak
Kérdések vetődhetnek fel:
  - $F p$ igaz-e, ha p rögtön az első állapotban igaz?
  - $p U q$ igaz-e, ha q az első állapotban igaz?
- Az automatikus ellenőrzést is lehetővé tevő precíz megadáshoz szükséges:
  - **Formális szintaxis szabályok:**
Mik az érvényes PLTL kifejezések?
  - **Formális szemantika szabályok:**
Adott modellen mikor igaz egy PLTL kifejezés?

PLTL formális szintaxis

Az érvényes PLTL kifejezések halmaza a következő szabályokkal képezhető:

- **L1:** Minden P atomi kijelentés egy kifejezés.
- **L2:** Ha p és q egy-egy kifejezés, akkor $p \wedge q$ illetve $\neg p$ is
- **L3:** Ha p és q egy-egy kifejezés, akkor $p \cup q$ illetve $X p$ is

Operátorok precedenciája növekvő sorrendben:

$\equiv, \Rightarrow, \vee, \wedge, \neg, (X, U)$

„Kimaradt” operátorok

- **true** minden állapotra igaz („beépített”)
false egy állapotra sem igaz

- $p \vee q$ jelentése $\neg((\neg p) \wedge (\neg q))$

- $p \Rightarrow q$ jelentése $(\neg p) \vee q$

- $p \equiv q$ jelentése $(p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow p)$

- $F p$ jelentése $\text{true} \cup p$

- $G p$ jelentése $\neg F(\neg p)$

- „Mielőtt” operátor (before):

- $p \text{ WB } q = \neg((\neg p) \cup q)$ (weak before)

- $p \text{ B } q = \neg((\neg p) \cup q) \wedge F q$ (strong before)

Informálisan:

Nem igaz, hogy nem fordul elő p a q előtt

PLTL szemantika: Jelölések

- $M = (S, R, L)$ Kripke-struktúra
- $\pi = (s_0, s_1, s_2, \dots)$ az M egy útvonala, ahol s_0 a kezdőállapot és $\forall i \geq 0: (s_i, s_{i+1}) \in R$
- $\pi^i = (s_i, s_{i+1}, s_{i+2}, \dots)$ a π útvonal szuffixe i -től
- $M, \pi \models p$ jelöli:
az M modellben a π útvonalon igaz p

A PLTL szemantikája megadja, hogy mikor igaz egy adott útvonalon egy adott PLTL kifejezés.

PLTL szemantika

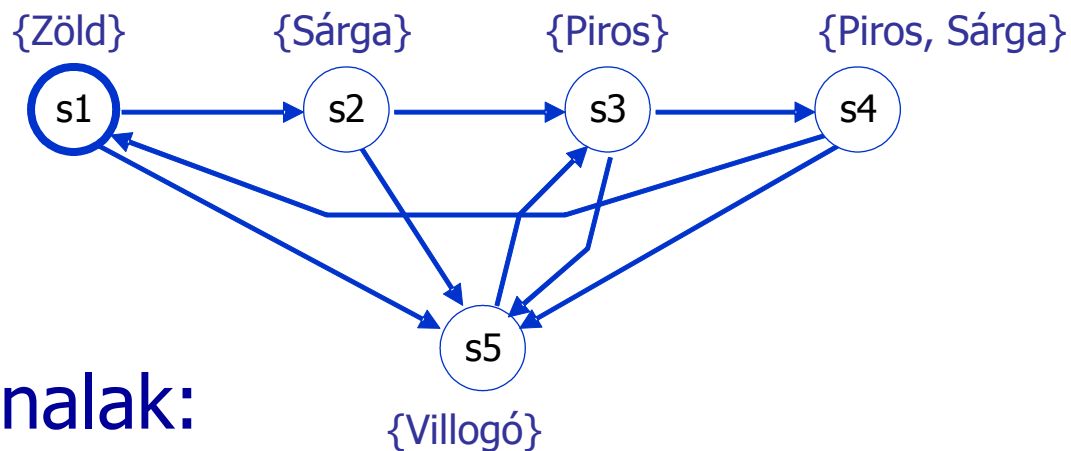
A szintaxis szabályok alapján képzett kifejezésekhez induktívan (a kifejezés felépítése szerint) megadható a formális szemantika:

- **L1:** $M, \pi \models P$ a.cs.a. $P \in L(s_0)$
- **L2:** $M, \pi \models p \wedge q$ a.cs.a. $M, \pi \models p$ és $M, \pi \models q$
 $M, \pi \models \neg q$ a.cs.a. $M, \pi \models q$ nem igaz.
- **L3:** $M, \pi \models (p \cup q)$ a.cs.a.
 $\exists j \geq 0 : (\pi^j \models q$ valamint $\forall 0 \leq k < j : \pi^k \models p)$
 $M, \pi \models X p$ a.cs.a. $\pi^1 \models p$

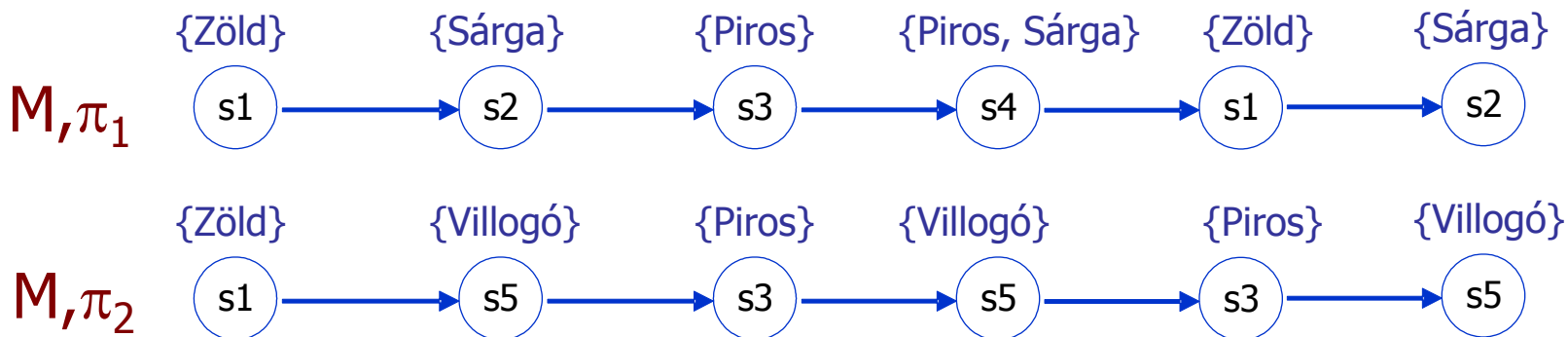

PLTL kifejezések értelmezése: Példák

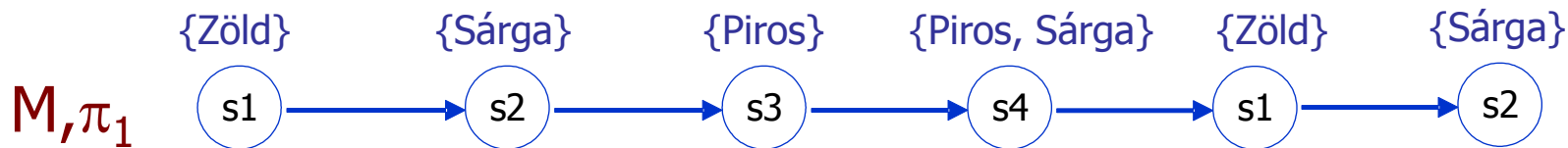
- **M** Kripke-struktúra:

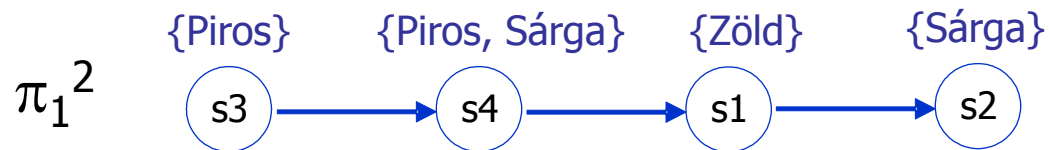
- Példa útvonalak:

Példák (folytatás)

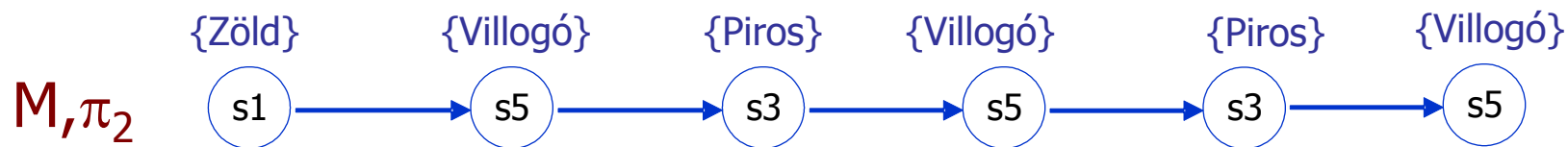

- $M, \pi_1 \models \text{Zöld}$, mert Zöld a kezdőállapot címkéje
- $M, \pi_1 \models F (\text{Piros} \cup \text{Zöld})$ igaz, mert van olyan szuffix, amire teljesül a $(\text{Piros} \cup \text{Zöld})$:

- $M, \pi_1 \models \text{Piros} \cup \text{Zöld}$ igaz (itt F operátor nélkül is)

Példák (folytatás)

- $M, \pi_2 \models X F (XX \text{ Piros})$, mert az első szuffixe:

$F (XX \text{ Piros})$ teljesül, mert π_2^1 -nek van olyan szuffixe, ahol $XX \text{ Piros}$ igaz:

PLTL modell kiterjesztése LTS-re

- LTS, Labeled Transition System
- Állapotátmenetek címkézhetők egy-egy ún. akcióval, egy átmeneten csak egy akció szerepelhet
- Állapotátmenetek tulajdonságait fejezzük ki

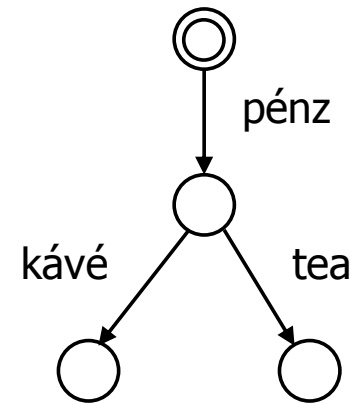
$LTS = (S, Act, \rightarrow)$, ahol

$S = \{s_1, s_2, \dots, s_n\}$ állapotok halmaza

$Act = \{a, b, c, \dots\}$ akciók (címkék) halmaza

$\rightarrow \subseteq S \times Act \times S$ címkézett állapotátmenetek

Állapotátmenetek szokásos jelölése: $s_1 \xrightarrow{a} s_2$

PLTL értelmezése LTS-en

A struktúra bővülése miatt az útvonal:

- $\pi = (s_0, a_1, s_1, a_2, s_2, a_3, \dots)$

A szintaxis módosítása:

- **L1***: Ha a egy akció, akkor (a) egy PLTL kifejezés.

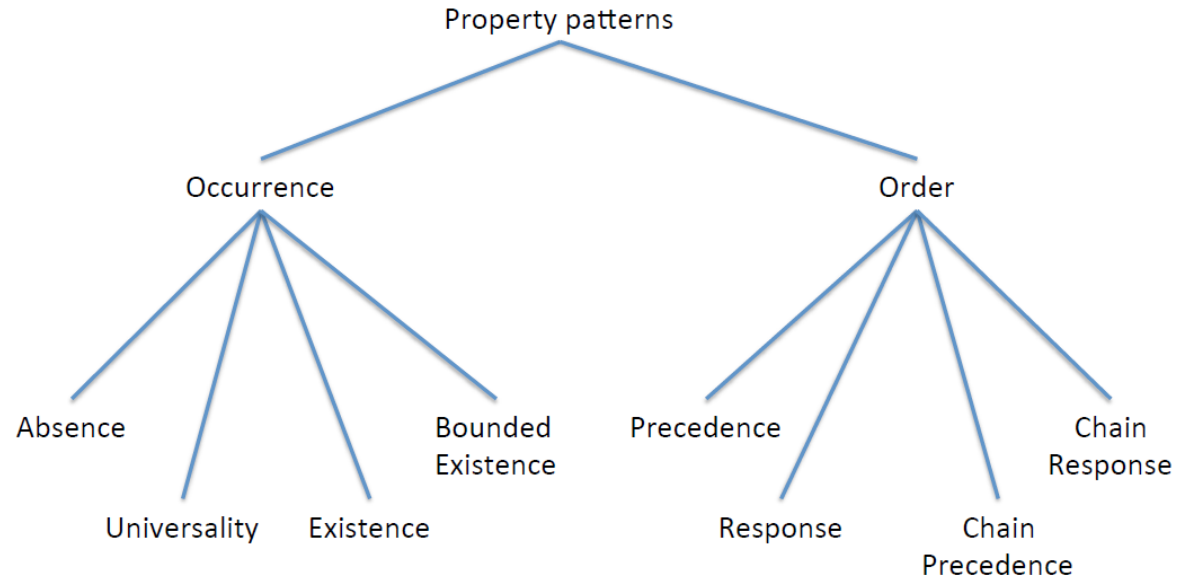
A kapcsolódó szemantikai szabály:

- **L1***: $M, \pi \models (a)$ a.cs.a. $a_1 = a$
ahol a_1 az első akció π -ben.

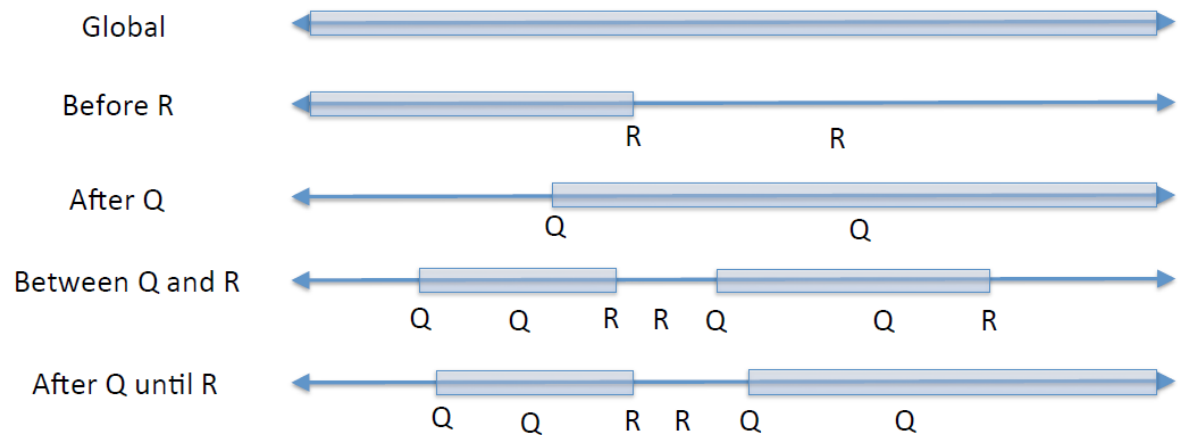
Ilyen módon üzenetküldéssel kommunikáló rendszerek tulajdonságai is megfogalmazhatók.

Mivel kezdtük: Jellegzetes követelményminták

Minták:
Sorrendi
előírások

Hatókörök:
További
eseményekhez
képest

Követelményminták formalizálása (példák)

Universality within scope	Property in LTL
P occurs in each step of the execution globally .	$G P$
P occurs in each step of the execution before Q .	$F Q \rightarrow (P U Q)$
P occurs in each step of the execution after Q .	$G(Q \rightarrow G P)$
P occurs in each step of the execution between Q and R .	$G((Q \wedge \neg R \wedge F R) \rightarrow (P U R))$

Existence within scope	Property in LTL
P occurs in the execution globally .	$F P$
P occurs in the execution before Q .	$\neg Q WU (P \wedge \neg Q)$
P occurs in the execution after Q .	$G (\neg Q) \vee F (Q \wedge F P)$
P occurs in the execution between Q and R .	$G((Q \wedge \neg R \wedge F R) \rightarrow (\neg R WU (P \wedge \neg R)))$

Szöveges követelmények formalizálása (példák)

Ha α és β igaz, akkor α -nak igaznak kell maradnia mindaddig, amíg β is igaz.

$$\mathbf{G}((\alpha \wedge \beta) \rightarrow (\alpha \mathbf{U} \neg\beta))$$

Ha az alarm be van kapcsolva és alert történik, a safety kimenet váljon igazzá, amíg az alarm be van kapcsolva.

$$\mathbf{G}((\text{alarm} = \text{ON} \wedge \text{alert}) \rightarrow \mathbf{X}(\text{safety} \mathbf{U} \neg\text{alarm}))$$

PLTL összefoglalás

- Követelmények megfogalmazása
- Temporális logikák
  - Lineáris idejű temporális logikák
  - Elágazó idejű temporális logikák
- PLTL
  - Operátorok
  - Formális szintaxis
  - Formális szemantika
- PLTL kifejezések értelmezése
- Követelmények formalizálása